



Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

12 marca
niedziela
18:00

NFM, Sala Czerwona

Balance Lost

Agnieszka Franków-Żelazny – dyrygent

Magdalena Maj – dyrygent

Agnieszka Lewandowska-Gryś – fortepian

Arkadiusz Kątny – elektronika

Chór Chtopięcy NFM

Małgorzata Podzielnny – kierownictwo artystyczne Chóru Chtopięcego NFM

Chór NFM

Program:

Witold Lutostawski (1913–1994)

Wróblek, Muszelka, Wianki, Abecadło, Lato, Trąbka, Pióreczko

Jordan Nobles (*1969) *Lux Antiqua*

Ana Gnjatović (*1984) *Balance Lost*

Anna Korsun (*1986) *Wehmut*

solo: Paulina Boreczko-Wilczyńska, Aleksandra Turalska – soprany, Łukasz Wilda, Paweł Zdebski – tenory, Marek Fras – bas, Agata Ranz – fortepian, Bartosz Bober – skrzypce, Paweł Jabtczyński – kontrabas

Frederik Neyrinck (*1985) *Quasi-Palindrom II*

Yiğit Aydın (*1971) *Friends of God*

Alejandro Viñao (*1951) *Greed*

solo: Jacek Rzempotuch – tenor

I Crazy Horse

II Gimme

III Only Love Is Important

IV Spirit of Greed

Jonathan Harvey (1939–2012) *Ashes Dance Back*

solo: Agnieszka Niezgodą, Marta Mączewska – soprany, Paweł Zdebski – tenor, Marek Fras – bas

[90']



W. Lutostawski



A. Gnjatović



A. Korsun

Kalejdoskop współczesności

Artur Bielecki

Muzyka naszych czasów często staje się intrygującym komentarzem do współczesnych problemów. Dzisiejszy program to międzynarodowy kalejdoskop obecnej, barwnej rzeczywistości społecznej, duchowej i artystycznej. Alejandro Viñao to argentyński kompozytor, od 1994 r. posiadający obywatelstwo brytyjskie. Kształcił się w rodzinnym Buenos Aires, a później w Anglii, gdzie przeniósł się w 1975 r. Jest laureatem wielu nagród, w tym „Golden Nica” Prix Ars Electronica (1992). Uprawia wiele gatunków muzycznych, wśród których ważne miejsce zajmują utwory wokalne, niekiedy łączone z muzyką elektroniczną.

Interesującym przykładem jego twórczości jest kompozycja sprzed kilku lat, zatytułowana *Greed* (Chciwość), przeznaczona na dwunastu śpiewaków i elektronikę. Prawykonania utworu w 2012 r. we Francji dokonał zespół wokalny Temps Relatif, którym dyrygował Luc Denoux. Dzieło jest swoistym studium fenomenu chciwości, żądzy bogactwa i władzy we współczesnym społeczeństwie. Impulsem do jego napisania stał się dla kompozytora obecny światowy kryzys ekonomiczny. *Greed* składa się z czterech zasadniczych części, każda z nich na swój sposób komentuje temat. Tytuł pierwszej części, *Crazy Horse*, oznacza imię indiańskiego wodza, który w 1875 r. powiedział: „Nikt nie sprzedaje ziemi, po której chodzą ludzie”. Dla kompozytora te słowa nabierają dzisiaj oskarżycielskiego charakteru. W drugiej części Alejandro Viñao rozważa chciwość na poziomie psychologii jednostki; kluczowe stają się w niej słowa *give me* oraz *it is not enough*. Można więc powiedzieć, że ta ciekawie pomyślana kompozycja jest pewnego rodzaju manifestem ideowym i politycznym.

Innego rodzaju przesłanie, bardziej filozoficzne i duchowe, przynosi utwór *Ashes Dance Back*. Jego autorem jest brytyjski kompozytor Jonathan Harvey, który w latach 80. pracował w znanym ośrodku muzycznym IRCAM w Paryżu (Institut de Recherche et Coordination Acoustique / Musique – Centrum

Badawczo-Koordynacyjne Akustyki i Muzyki). W IRCAM znalazł się na zaproszenie Pierre’a Bouleza, wybitnego francuskiego kompozytora i dyrygenta. IRCAM od początku był kuźnią muzyki awangardowej, otwierał przed kompozytorami nowe perspektywy. Jonathan Harvey potrafił łączyć nowe technologie dźwięku z elementami tradycyjnymi. *Ashes Dance Back* należy do jego utworów chóralnych, inspirowanych religijnymi tradycjami Wschodu. Kompozytor używa tutaj mikrointerwałów i stosuje coś w rodzaju *live electronic*, co wymaga współpracy kwartetu śpiewaków. Fragmenty tekstu pochodzą z twórczości trzynastowiecznego poety perskiego Rumiego, do którego strof sięgnął niegdyś Karol Szymanowski, pisząc swoją *III Symfonię* „Pieśń o nocy”.

W programie koncertu znajdziemy też twórczość kompozytorów młodego pokolenia, do którego należy Anna Korsun (rocznik 1986), pochodząca z Doniecka. Jest kompozytką i performerką, odbyła studia w Kijowie oraz w Monachium. Jej utwór *Wehmut* z 2011 r. został napisany na pięć głosów, skrzypce, kontrabas i obiekty dźwiękowe. Z tego samego roku pochodzi kompozycja *Lux Antiqua*, której twórcą jest Jordan Nobles. Utwór (przeznaczony na czterogłosowy chór) reprezentował Kanadę podczas Światowych Dni Muzyki, które zostały zorganizowane w 2014 r. we Wrocławiu. Frederik Neyrinck to trzydziestodwuletni kompozytor i pianista belgijski, obecnie mieszkający w Wiedniu. Usłyszymy jego utwór *Quasi-Palindrom II*, jeden z grupy utworów tak zatytułowanych, przeznaczonych na różne obsady wykonawcze. Z kolei *Friends of God* to dzieło, którego autorem jest turecki kompozytor Yiğit Aydin, absolwent Państwowego Konserwatorium w Ankarze. Dzieło nawiązuje do religijnej tradycji sufickiej ze średniowiecznej Anatolii, gdzie w poezji określano Boga jako „Przyjaciela”. Kompozytor wykorzystał dwa wiersze: turecki, którego autorem jest Haci Bayram-i Veli, poeta działający na przełomie XIV i XV w., oraz niemiecki autorstwa Goethego. Wreszcie galerię muzycznych portretów współczesności zamyka Ana Gnjatović, urodzona w Belgradzie (rocznik 1984). Artystka tworzy m.in. muzykę elektro-

akustyczną. W *Balance Lost* pod koniec utworu wykazuje fragment francuskiej chanson *Mille regretz*.

Pierwszą część koncertu wypełnią piosenki Witolda Lutostawskiego. Dla niektórych słuchaczy ten punkt programu może być pewnym zaskoczeniem. Twórczość Lutostawskiego kojarzymy przecież najczęściej z dużymi formami, zwłaszcza orkiestrowymi (z czterema wspaniałymi symfoniami na czele). Wiadomo, że wybitny kompozytor interesował się też formami wokalnymi. Cykle pieśni są niezwykle istotną częścią jego dorobku, wystarczy wymienić utwory tak ważne, jak *Pięć pieśni do słów Kazimierza Iłkowiakowiczówny* z 1957 r. (zapowiadających w pełni oryginalny system harmoniczny Lutostawskiego), *Trois poèmes d'Henri Michaux* na chór mieszany i orkiestrę czy *Les espaces du sommeil* na baryton i orkiestrę. Ten rozdział twórczości zamykają późne, niezwykle *Chantefleurs et chantefables* na sopran i orkiestrę z 1990 r.

Obok tych dzieł o większych rozmiarach, należących do głównego nurtu twórczości, odnajdziemy także w muzyce Lutostawskiego wokalne miniatury o bardziej użytkowym charakterze. Komponował nawet piosenki popularne, ażeby w trudnych latach powojennych polepszyć sytuację materialną swoją i swoich bliskich. Popularność zdobyła m.in. piosenka *Nie oczekuję dziś nikogo*. Dużą grupę stanowią utwory pisane do tekstów przeznaczonych dla dzieci – to w sumie jedenaście cykli i aż czterdzieści dziewięć piosenek. Kompozytor stosował subtelne rozróżnienie: mówił o „piosenkach dzieciennych”, stworzonych z myślą o dzieciach jako wykonawcach i słuchaczach, oraz o „piosenkach dla dzieci”, adresowanych do dziecięcych odbiorców, ale też profesjonalnych wykonawców. Podobne kompozycje tworzył również dla dorosłych słuchaczy.

Znaczna część tego repertuaru powstała w latach 50. ubiegłego wieku. Pod względem obsady kompozytor przewidywał zwykle głos solo lub chór unisono z fortepianem, względnie z orkiestrą (czasem istniały dwie wersje). Lutostawski sięgał po teksty różnych autorów, w tym tak znanych, jak Julian Tuwim czy Janina Porazińska. Piosenki te

łączą w sobie element prostoty z subtelnym, oryginalnym opracowaniem całości. Często muzyka komentowała pewne aspekty tekstu, jak w piosence *Muszelka*, w której w partii fortepianu słyszymy jakby szum muszli. W utworze *Wróbelek* kompozytor posłużył się słowami Lucyny Krzemienieckiej, autorki wierszy dla dzieci. Z kolei tekst piosenki *Wianki* z 1953 r. napisała Stefania Szuchowa, autorka słuchowisk dla dzieci i młodzieży.

Agnieszka Franków-Żelazny

Doktor habilitowany sztuk muzycznych, absolwentka Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Wydziału Edukacji Muzycznej i Wydziału Wokalnego Akademii Muzycznej we Wrocławiu (obecnie wykłada na tej uczelni). Ponadto ukończyła Podyplomowe Studia Chórmistrzowskie na Akademii Muzycznej w Bydgoszczy oraz Akademię Liderów Kultury na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. W 1999 r. założyła chór „Con Amore” przy Zespole Szkół nr 1 we Wrocławiu. Pełniła też funkcję dyrygenta i kierownika artystycznego Akademickiego Chóru Politechniki Wrocławskiej. W 2000 r. powołała do życia Kameralny Chór Akademii Medycznej (obecnie Chór Medici Cantantes), z którym zdobyła wiele nagród i wyróżnień. Od 2006 r. jest dyrektorem artystycznym Chóru NFM, od stycznia do lipca 2013 r. była opiekunem artystycznym Chóru Polskiego Radia, reaktywując zespół i wprowadzając go na powrót na polską scenę muzyczną. Występowała jako dyrygent lub chórmistrz gościnny wielu polskich i zagranicznych zespołów. Jest pomysłodawczynią i dyrektorem artystycznym Polskiego Narodowego Chóru Młodzieżowego, a także dyrektorem programowym projektu „Akademia Chóralna”. Pełniła funkcję kuratora priorytetu „Muzyka” Europejskiej Stolicy Kultury 2016. W swoim dorobku posiada liczne nagrania płytowe oraz nagrody. Wystąpiła w 19 krajach Europy i w Stanach Zjednoczonych na ponad 700 koncertach, na których przedstawiła około 600 dzieł wokalnych i prawie 170 wokально-instrumentalnych.

Magdalena Maj

Magister sztuki, absolwentka Wydziału Edukacji Muzycznej, Chóralistyki i Muzyki Kościelnej na Akademii Muzycznej we Wrocławiu, gdzie obecnie prowadzi zespoły wokalne i instrumentalne. Jest laureatką IV Wydziałowego Konkursu na najlepszą metodę pracy z chórem dziecięcym, organizowanego przez Katedrę Chóralistyki i Prowadzenia Zespołów Akademii Muzycznej we Wrocławiu. Dyrygentka Chóru Seniora Gajowice oraz Chóru Parafialnego „Franciszek”. Laureatka Konkursu Pianistycznego „III Wiosenne Spotkania przy Fortepianie Kraków 2014” oraz XVI Ogólnopolskiego Konkursu Dyrygentów Chóralnych w Poznaniu. Uczestniczka dwóch edycji projektu Polski Narodowy Chór Młodzieżowy.

Agnieszka Lewandowska-Gryś

Absolwentka Akademii Muzycznej w Łodzi w klasie fortepianu. Od 2001 r. pracuje we wrocławskich szkołach muzycznych jako akompaniator i nauczyciel. Jej uczniowie zdobywają nagrody w licznych ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach. Od 2009 r. współpracuje z Chórem Chłopięcym NFM. W 2010 r. otrzymała nagrodę indywidualną II stopnia przyznaną przez Dyrektora Centrum Edukacji Artystycznej za szczególny wkład w rozwój edukacji artystycznej w Polsce. Za wyróżniający się akompaniament zdobywała również nagrody podczas licznych konkursów.

Arkadiusz Kątny

Kompozytor, producent muzyczny i wykonawca. Urodził się w 1990 r. Ukończył studia kompozytorskie (dyplom z wyróżnieniem) pod kierunkiem G. Pstrokońskiej-Nawratil na Akademii Muzycznej we Wrocławiu. Jest laureatem oraz finalistą międzynarodowych konkursów kompozytorskich i marimbowych. Otrzymał wiele honorowych wyróżnień oraz stypendiów, m.in. stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Rektora Akademii Muzycznej we Wrocławiu oraz Prezydenta Wrocławia. Obok działalności kompozytorskiej koncertuje, grając na marimbie i instrumentach elektronicznych. Kompozycje Arkadiusza Kątnego były wykonywane w wielu krajach Europy, Azji, Ameryki Południowej oraz w USA.

Organizator:



Partner:



NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia, współprowadzona przez:



Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.